№2 (17), 2011 р.

ЛІСИ Чернігівщини

Часопис Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства

До Міжнародного року лісів

Натруджений день з березовим соком *стор. 7*

Указ Президента України № 21/2011

12 січня 2011 року Указом Президента України Головою Державного агентства лісових ресурсів України призначено

Віктора Миколайовича СІВЦЯ

13 січня лісівничій громаді нового керівника галузі представляв Міністр аграрної політики і продовольства України Микола Присяжнюк, який координуватиме роботу лісової галузі, згідно з Указом Президента "Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади" (№ 1085/2010 від 09.12.2010р.) "Віктор Миколайович Сівець - не новачок в лісовій галузі....", зазначив у своєму виступі Микола Присяжнюк. "...з лісівничою справою він знайомий не один рік - працював на посаді заступника Голови Держкомлісгоспу, очолював Державний комітет лісового господарства України. Зарекомендував себе як досвідчений державний службовець і прогресивний менеджер, який знає всі досягнення і проблеми галузі. А отже, може зробити так, щоб лісова галузь мала стабільні економічні показники і, головне, надалі залишалася згуртованою і професійною". "В новому році...", продовжив Міністр, "...перед лісівниками стоять серйозні завдання. По-перше, ліси, які сьогодні знаходяться в підпорядкуванні різних установ та відомств, мають бути підпорядковані єдиній державній структурі, а отже, Держагентству лісових ресурсів доведеться виправляти негаразди непрофільного господарювання. По-друге, доведеться докласти зусиль задля збільшення площі лісів, задля модернізації лісогосподарських процесів, розвивати дорожньо-транспортну інфраструктуру у вітчизняних лісових масивах і продовжити реформування галузі, яке розпочато попереднім керівництвом"

Віктор Сівець, у свою чергу, подякував Президенту України за довіру, запевнив Миколу Присяжнюка у готовності виконати поставлені Урядом завдання і особисто подякував попередньому керівництву галузі за державницьку позицію і сумлінну працю.

Повернувся до рідного краю

На посаду начальника Чернігівського обласного державного управління лісового та мисливського господарства у лютому було призначено Валерія Лозицького, колишнього заступника голови Держкомлісгоспу України.

Новий керівник добре знає ліси Сіверського краю, адже Валерій Григорович місцевий -народився у Прилуках, і ще в далекому 1980 році розпочав свою трудову біографію у Прилуцькому держлісгоспі. Так, від простого лісоруба - працюючи, навчаючись, збагачуючись професійним досвідом та вмінням - він виріс до заступника начальника Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства.

А 2006 року Валерія Лозицького покликала столиця: він став заступником голови Держкомлісгоспу України. І завжди підтримував тісні стосунки з лісівниками рідного краю, де пройшли його кращі роки, де він відбувся як фахівець високого ґатунку. Представили нового керівника голова Чернігівської обласної державної адміністрації Володимир Хоменко та його заступник Олександр Шанойло і голова Державного агентства лісових ресурсів України Віктор Сівець.

За вікнами тріщав лютневий мороз, а в залі обласного управління панувала тепла дружня атмосфера. Немало щирих слів і подяк почув від поважних гостей Іван Горохівський, який понад чотири роки був головним лісівником Чернігівщини. Нині Іван Олексійович став депутатом обласної ради від Партії регіонів і директором ДП "Добрянське лісове господарство", яке зараз перебуває в нелегкому економічному стані. До речі, Іван Горохівський до свого призначення на посаду начальника обласного управління лісового та мисливського господарства 15 років очолював Добрянський держлісгосп і вивів його в число кращих.

І губернатор Володимир Хоменко, і новопризначений начальник облуправління Валерій Лозицький говорили цього дня про своє бачення перспектив розвитку лісової галузі Чернігівщини.

Микола ТИЩЕНКО
Фото **автора**

Цитата дня

В УКРАЇНІ НЕМАЄ ДЕФІЦИТУ ДЕРЕВИНИ

Україна володіє запасом деревини в 1 млрд. 800 млн. кубометрів. Про це в ході прес-конференції на порталі ЛІГА. net повідомив Голова Державного агентства лісових ресурсів України Віктор Сівець.

"Щороку Україна проводить заготівлю 15 млн. кубометрів деревини. Тому запас, яким володіє Україна - це запас на 300 років. Але потрібно зробити наголос, що це при умові, якщо не будуть висаджуватися нові насадження на місцях зрубів", - відмітив Віктор Сівець.

За його словами, протягом 20 років незалежності України на тих площах, де ліс було зрубано, постійно йде висадка нових лісів, а також щорічно висаджуються 20 тисяч гектарів нових лісів. "Ця цифра щодо створення нових лісів щороку буде збільшуватися", - підсумував **Віктор СІВЕЦЬ**.

Учнівські лісництва

Інвестиції в майбутнє

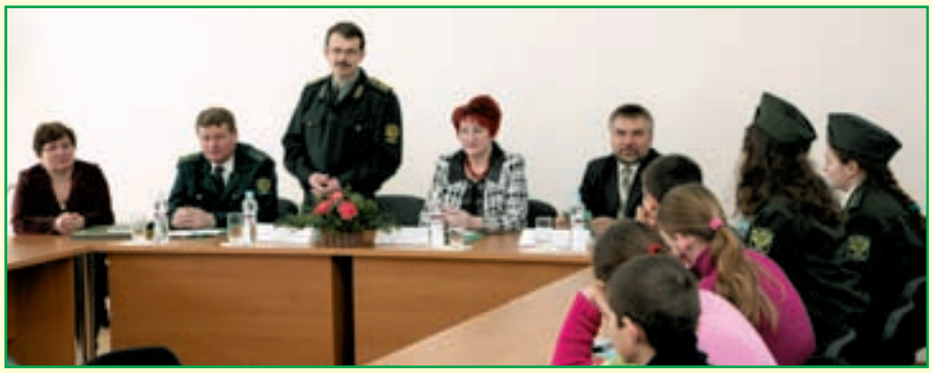

По-весняному тепло вітали 8-10 квітня учасників обласних змагань - членів учнівських лісництв та гуртків юних лісівників у КЗ "Чернігівська обласна станція юних натуралістів".

Поважні гості урочистого відкриття: начальник Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства Валерій Лозицький та заступник начальника управління освіти і науки в Чернігівській області Руслана Кидиба.

Вони щиро спілкувалися з учасниками змагань, по-батьківськи зичили всім друзям-суперникам успішно подолати "терни" випробувань на шляху до "зірок" перемоги.

А головний лісівник Придесення Валерій Лозицький ще й вручив подарунок господарям. Цей приємний сюрприз додав дітям та дорослим доброго настрою. Потім на згадку про зустріч у Міжнародний рік лісів гуртом заклали дубову алею.

Людмила Трегубова, директор обласної станції юних натуралістів, розповіла про цікаві будні колективу й досягнення його наполегливих і вмілих вихованців.

Після виступу екологічної агітбригади "Веселка" із Чернігівської загальноосвітньої школи №10 та смачного обіду всі вирушили до Городні. Там, на базі Городнянського держлісгоспу та місцевого учнівського лісництва , підлітки ознайомилися з методами їх природоохоронної і профорієнтаційної роботи. Вечір першого, багатого на події, дня завершився відвідинами обласного академічного музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка.

Наступний день теж був досить насиченим. У суботу відбулися : виставка-презентація роботи учнівських лісництв та гуртків юних лісівників, конкурс-захист учнівських науково-дослідницьких робіт, розробка проекту насадження парку, алеї чи озеленення території школи, села, вулиці, конкурс "Загадковий ліс". Як бачимо, пригод і хвилювань було немало, але й враження - незабутні. І на завершення учні побували в Національному архітектурному заповіднику "Чернігів стародавній" .

У неділю на засіданні "круглого столу" учасники змагань обмінювалися досвідом практичної роботи в рідній уже галузі. І, звісно ж, з нетерпінням чекали оголошення підсумків.

Переможців і лауреатів обласних змагань учнівських лісництв та гуртків юних лісівників вітав і нагороджував перший заступник начальника Чернігівського облуправління лісового та мисливського господарства Анатолій Курганов.

Микола ТИЩЕНКО

(Враження учасників цього заходу про змагання читайте в наступному числі часопису).

ЛІСИ Чернігівщини

Часопис Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства, обласного товариства лісівників

№2 (17), 2011 р.

У номері:

З офіційних джерел
Указ Президента України № 21/2011 .....2 стор. обкл.
Повернувся до рідного краю .....2 стор. обкл.
Цитата дня
В Україні немає дефіциту деревини .....2 стор. обкл.
Учнівські лісництва
Інвестиції в майбутнє 1
До Міжнародного року лісів
Спасибі всім, хто любить ліс! 2
Подамо руку підтримки зеленому другу 2
Рейтинг
Підсумки обласного змагання серед колективів держлісгоспів за 12 місяців 2010 року 3
Зустріч з пресою
Старт: добрий початок 4
Весняна толока
Як влада ліс садила 4
На суботнику
У дружному гурті 5
Лісокультурне виробництво
Наш обов'язок - повернути лісу життя 5
Вісті з лісових господарств
Відгукнулися місцеві жителі 6
"Велике прибирання" біля Голубих озер 6
І старий сад помолодшав 6
Натруджений день з березовим соком 6
Суботник у Подусівському лісі 6
Кущова нарада
Радилися лісничі 6
Вітаємо!
Переможці конкурсу 8
Торги
На столичному та обласному аукціонах лісопродукції 8
До Дня охорони праці
Відповідальність і виробнича дисципліна: причетний кожен ..9
До 25-річчя Чернобильської трагедії
Відлуння Чорнобиля 10
Бережіть ліс від вогню
Готуймося організовано, дисципліновано й сумлінно 12
Повертаємо ліс до життя
Заліснення згарищ - справа непроста 13
У мисливських господарствах
"Автографи" на снігу 14
Лісники поспішали на допомогу 14
Злочин
Слідами браконьєрів 15
У профспілкових організаціях
Захищаючи інтереси трудового колективу 16
Вітаємо!
Петру ПОГРЕБНЯКУ - 50! 17
Конкурси
Правила проведення конкурсів на кращі дитячі твір і малюнок за темою "Людина та Ліс" 18
Ліс очима дітей
Пригорнусь до стрункої сосни... 19
Будьте обережні!
Тварини на дорогах 19
Зі святом весни, любі наші жінки!
Вітали берегиню лісу 20
До Міжнародного року лісів
Щойно видано
"Времена не выбирают..." .....3 стор. обкл.
Поетична вітальня
Спів серця .....3 стор. обкл.

Видали: Чернігівське обласне управління лісового та мисливського господарства, обласне товариство лісівників

Шеф-редактор – Анатолій Курганов, відповідальний за випуск – Микола Тищенко, дизайн та верстка – Олег Єрмоленко

Адреса редакції:
м. Чернігів, вул. Молодчого, 18

СПАСИБІ ВСІМ, ХТО ЛЮБИТЬ ЛІС!

Чернігівщина вважається одним з найзеленіших куточків України. У нашому краї живуть небайдужі до отчої землі люди, які шанобливо ставляться до природи рідного Полісся…

Нинішньої весни вже вшосте проводиться Всеукраїнська акція "Майбутнє лісу у твоїх руках", яка має особливий характер, тому що 2011 -й рік проголошено Генеральною Асамблеєю ООН Міжнародним роком лісів. І це надало нам унікальну можливість для залучення уваги найширших кіл громадськості до проблем збереження лісів.

Чернігівським лісівникам втішно, що з кожним роком все більше жителів Сіверського краю усвідомлюють неоціненне значення лісу не тільки для нашого життя, а й для життя прийдешніх поколінь. Адже з кожним роком зростає кількість учасників обласних заходів акції "Майбутнє лісу у твоїх руках". Відрадно, що навколо неї гуртується молодь - учнівська і студентська. Саме для екологічного виховання її й проводиться цей благородний і корисний захід. Традиційно його організаторами виступають Державне лісове агентство України та його обласні управління, Міністерство освіти і науки України й обласні управління освіти.

Працівникам лісу небайдуже, хто прийме від них природоохоронну естафету, чи зможуть їхні діти й онуки не лише дбайливо оберігати створені ліси, а й примножувати їх. Це виховується в юних серцях добрими справами, безпосередньою участю молоді у природоохоронній діяльності, зокрема, у заходах по створенню та збереженню лісів.

І роль членів шкільних лісництв тут неоціненна. Юні лісівники області сьогодні проводять і дослідницьку, і природоохоронну роботу, а ще гідно представляють Чернігівщину на різноманітних Всеукраїнських конкурсах шкільних лісництв.

Скільки нових лісових насаджень створено руками молодих!

Так, посадка лісу - головний захід акції "Майбутнє лісу у твоїх руках". І не тільки для лісівників це - відповідальна, "гаряча" пора. Але й чимало мешканців наших сільських населених пунктів (навіть невеличких), і обласного центру та міст і містечок вважають озеленення однією з потрібних і красивих справ.

У цьому році займатимемося відтворенням лісів на площі понад 2260,0 га, в тому числі створимо 400,0 гектарів захисних лісових насаджень. Тож заготовили 27 мільйонів сіянців і саджанців.

Примножуймо зелені насадження рідного краю, дбаючи про майбутнє і про своїх нащадків!

Я вдячний всім чернігівцям, які долучилися до весняної добротворчої акції. І досвідченим лісівникам та допитливим учням місцевих шкіл, і сивочолим ветеранам та заклопотаним молодим батькам, і енергійному, активному студентству, наставникам юних - шкільним учителям та вузівським викладачам. Ви висаджували тендітні саджанці у прогріту сонцем землю, а тепер хвилюєтеся, щоб кожен з них укорінився й виріс.

Тому я бажаю, щоб через роки ви неодмінно "зустрілися" зі "своїм" деревом і в шепоті його молодого листя почули: "Спасибі!"

Валерій ЛОЗИЦЬКИЙ,
начальник Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства

Подамо руку підтримки зеленому другу

Ліс - частина культурно-історичного середовища, під впливом якого формуються культура і звичаї цілих народів.

Ліс - джерело роботи та матеріального благополуччя значної частини населення.

Ліс служить джерелом деревини і продуктів її переробки, харчових і лікарських ресурсів та інших матеріальних цінностей.

Ліси відіграють велику роль у світовій економіці, забезпечуючи доходи 1,6 мільярдів жителів нашої планети. Цінність лісів зводиться не тільки до економічних вигод: лісові ландшафти забезпечують важливі соціальні та культурні ресурси, на них ґрунтується традиційний устрій життя багатьох корінних народів.

Ліси відіграють провідну роль у збереженні біологічного різноманіття та пом'якшення впливу змін клімату. Ліс - середовище проживання приблизно 3/4 всіх видів рослин, тварин і грибів, що існують на нашій планеті.

Чернігівським обласним управлінням лісового та мисливського господарства розроблено проект заходів щодо проведення Міжнародного року лісів. Слід зазначити, що всі вони висвітлюватимуться у ЗМІ з метою поінформованості і залучення громадськості.

За доброю традицією на Чернігівщині, як і скрізь в Україні, навесні - протягом бе-

резня-квітня - проходить Акція "Майбутнє лісу у твоїх руках".

Як завжди, до гарної справи , в першу чергу, долучилася учнівська та студентська молодь, представники місцевих органів влади та різноманітних громадських організацій, ветерани лісового господарства, журналісти і просто небайдужі люди, яких хвилює і доля лісів, і навколишнього середовища. Запланована посадка сіянців та саджанців лісових порід під час проведення акції - більше 2,5 млн. штук.

У квітні на обласній станції юних натуралістів відбулися змагання членів учнівських лісництв, гуртків юних лісівників, де й було визначено краще учнівське лісництво чи гурток. І згодом краще учнівське лісництво візьме участь у Всеукраїнському зльоті.

У цьому ж місяці у ДП "Добрянське лісове господарство", "Новгород-Сіверське лісове господарство" та "Прилуцьке лісове господарство" школярі з учнівських лісництв організують свій улюблений день зустрічі птахів.

На квітень-червень припадають Всеукраїнські акції: "Благоустрій України" , "За чисте довкілля", "До чистих джерел". Звичайно, найактивнішу участь у цих заходах братимуть навчальні заклади, колективи підприємств, установ та організацій.

Дзвінким весняним акордом стане конкурс на кращий твір і малюнок за темою "Людина та ліс" серед школярів області. Головна його мета - усвідомлення підростаючим поколінням ролі та значення лісу в житті людини.

Варто відмітити, що ДП "Семенівське лісове господарство" плідно співпрацює з районною газетою "Життя Семенівщини", в якій періодично випускається сторінка "Лісівник".

Щирих слів подяки заслуговує й інше починання Семенівського держлісгоспу: на серпень -жовтень тут намічено проведення акції "Від жолудя до дубочка".

Традиційно у жовтні в області проходитиме осінній місячник посадки дерев.

У грудні з метою збереження хвойних насаджень лісогосподарські підприємства разом з правоохоронними органами проводитимуть місячник "Новорічна ялинка".

Потрібно підкреслити, що лісогосподарські підприємства Чернігівщини постійно дбають про створення та покращення стану еколого-просвітницьких стежок.

Щоб наші прийдешні покоління відчули неповторну атмосферу нашого зеленого друга в майбутньому і

відчували його потужну підтримку в повсякденному, ми всі, особливо молодь, повинні настійно дбати вже сьогодні. І не лише в Міжнародний рік лісів.

Володимир ПЕРЕВ'ЯЗКО,
головний спеціаліст
з лісовідновлення
Чернігівського ОУЛМГ

Підсумки обласного змагання серед колективів держлісгоспів за 12 місяців 2010 року

Рейтинг

№ п/п	Підприємство	Лісовідновлення	Рубки догляду за лісом і ВСР	Охорона і захист лісу	Виробництво важливіших видів продукції	Обсяги реалізації товарної продукції	Поставка продукції на експорт	Рівень зарплати до прожиткового мінімуму	Стан охорони праці	Питома вага власних коштів на ведення лісового господарства	Фінансовий стан	Культура виробництва	Сума балів	Середній бал	МІСЦЕ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Борзнянський	3,393	3,00	2,750	1,726	4,865	4,810	14,3462	2,000	1,220	0,522	2,3	40,931	***3,7210***	**9**
2	Городнянський	2,696	3,00	2,570	1,911	8,419	4,350	17,0000	2,000	3,510	3,869	3	52,324	***4,7567***	**1**
3	Добрянський	1,945	2,04	1,588	1,861	6,760	6,600	13,2372	2,000	2,980	-2,809	2,1	38,306	***3,4823***	**10**
4	Корюківський	3,030	3,00	1,500	7,899	8,073	3,820	14,8474	2,000	3,010	-3,634	2,4	45,946	***4,1769***	**5**
5	Ніжинський	1,905	2,56	1,055	2,318	9,033	4,990	17,0000	2,000	3,000	-3,558	2,3	42,600	***3,8727***	**8**
6	Н.-Сіверський	3,000	3,00	2,596	5,278	8,926	7,180	16,1350	2,000	3,000	-1,690	2,6	52,025	***4,7296***	**3**
7	Остерський	2,935	3,00	2,561	2,170	5,564	5,720	14,2687	-0,524	3,100	3,767	2,7	45,261	***4,1147***	**6**
8	Прилуцький	3,025	3,00	1,500	2,361	4,218	3,510	15,0771	2,000	2,840	2,995	2,5	43,025	***3,9114***	**7**
9	Семенівський	3,068	3,00	1,570	4,128	6,497	4,740	17,0000	-2,136	3,280	3,261	3	47,407	***4,3097***	**4**
10	Холминський	3,033	3,00	2,750	3,935	9,655	5,310	17,0000	2,000	4,050	-1,624	3	52,110	***4,7372***	**2**
11	Чернігівський	3,445	2,71	1,551	3,448	7,587	4,730	13,7267	2,000	3,030	-8,703	2,2	35,721	***3,2474***	**11**

Старт: добрий початок

21 березня стартувала Всеукраїнська акція "Майбутнє лісу у твоїх руках", яка проходить шостий рік поспіль. Цей захід у нашій державі вже став доброю весняною традицією, яка до гарної справи повсюдно залучає багато хороших людей, залюблених у природу рідного краю.

Про важливість цієї акції для виховання у молоді по-синівськи відповідального ставлення до навколишнього середовища, до зеленого багатства, залишеного нам старшими поколіннями, говорив "стартового понеділка" на зустрічі з журналістами державної облтелерадіокомпанії "Сівер-Центр" Валерій Лозицький, начальник Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства.

Він наголосив, що заходи розпочалися у Всесвітній день лісництва і триватимуть до 18 квітня - Всесвітнього дня довкілля. Здається, сама природа, що прокидається в цю пору, нагадує кожному з нас, що людина - її частинка, яка покликана оберігати свою праматір.

А розкішні і дивовижно красиві ліси Сіверського краю - гордість нашого регіону. Які працелюбні руки їх створювали, як дбайливо доглядали і доглядають! І підростаюче покоління про цей нелегкий труд обов'язково повинно знати, прибуваючи на відпочинок у шати зеленого друга.

Адже боляче спостерігати, якими залишають після себе місця своїх пікніків деякі відпочиваючі. Немало байдужих і знахабнілих людей вивозять до лісу всілякий непотріб. Гірко і лісу, і його працівникам бачити кучугури сміття на заквітчаних галявинах. Наступного року Чернігівщина зустрічатиме учасників і гостей "Євро-2012", вони зупинятимуться в наших рекреаційних зонах. Прикро буде, якщо їх там очікуватиме "нове" сміття. Нам би у білорусів повчитися, як порядок наводити і за довкіллям слідкувати.

Отож, Валерій Григорович закликав громадськість Чернігівщини взяти найактивнішу участь у посадці дерев і створенні нових лісів, особливо учнів загальноосвітніх шкіл і студентів. Він вдячно відгукнувся про членів шкільних лісництв, юних природолюбів, з яких виросло немало вмілих фахівців для лісового господарства краю.

А започаткували акцію "Майбутнє лісу у твоїх руках" на півдні області - лісівники ДП "Прилуцьке лісове господарство", де у Ічнянському лісництві було висаджено понад 2 гектари лісу.

Володимир ПЕРЕВ'ЯЗКО,
головний спеціаліст
з лісовідновлення
Чернігівського ОУЛМГ

Як влада ліс садила

Весняна толока

Всеукраїнська акція "Майбутнє лісу у твоїх руках" розпочалася у районі 21 березня. У цей день Ічнянським лісництвом, за активної участі працівників структурних підрозділів райдержадміністрації та районної ради, було висаджено близько 0,8 гектара сосни звичайної в урочищах Соснівка та Куликівка, які розташовані під Дорогинкою.

* * *

... Дружний "десант" висадився на галявині мальовничого урочища, що між Стрільниками та Лісовими Сорочинцями.

- На тутешніх пісках волога втрачається дуже швидко, - каже головний лісничий ДП "Прилуцьке лісове господарство" В'ячеслав Павлоцький.- Прогавиш час - краще не сади, бо не прийметься. Тому, чим більше посадимо, тим легше дихатимемо, тим красивіше стане довкола.

Жінки взяли до рук тендітні сіянці-однорічки сосни, а чоловіки "озброїлися" мечами Колесова. І - закипіла робота. Хоч і нелегкою виявилася, але працювалося всім на свіжому повітрі весело, з жартами-приповідками. Як мовиться, на одному подиху саджальники порали рядок за рядком. Звісно, й результат порадував: протягом кількох годин "десантники" висадили саджанці сосни на площі 1,4 га.

Старанно попрацювали і кулішу смачного після роботи скуштували. (Куліш був приготовлений за особливим рецептом лісників).

Окрім представників райдержадміністрації та районної ради, участь у весняній акції в угіддях Кам'янського лісництва також взяли працівники лісгоспу, учні Лісовосорочинської школи та місцеві підприємці.

Віктор РЕВУЦЬКИЙ,
лісничий Кам'янського лісництва
ДП "Прилуцьке лісове господарство"

У дружному гурті

У ДП "Городнянське лісове господарство" 2 квітня було проведено суботник, в якому взяло участь понад 70 осіб.

Погодні умови ще не дозволили висаджувати ліс та зелені насадження. Тож прибиралися й упорядковувалися території лісництв, контори лісгоспу, нижнього складу, рекреаційного пункту та місць відпочинку в Городнянському, Моложавському, Старо-Руднянському та Невклянському лісництвах.

У доброму гурті і робота йшла на лад. До того ж, учасники суботника значну увагу приділяли облаштуванню рекреаційного пункту. Адже саме тут відпочиватимуть наші зарубіжні гості, мандруючи Чернігівщиною в наступному році під час Олімпіади "Євро - 2012". Тому треба подбати, щоб у них залишилися найкращі враження після відвідин нашого регіону.

Володимир АНІЩЕНКО,
головний лісничий
ДП "Городнянське
лісове господарство"

Лісокультурне виробництво

Наш обов'язок – повернути лісу життя

Головним завданням лісівників було, є і буде своєчасне та якісне відновлення лісів на зрубах, лісорозведення на землях, що передаються у постійне користування. А "візиткою" кожного керівника підприємства можна вважати лісові розсадники.

Протягом минулого року було відтворено лісів на площі 2374 га (113% завдання), в тому числі посаджено і посіяно 2033,9 лісових культур, із них створено захисних лісових насаджень (нових лісів) на 402,2 гектара (101% завдання), залишено під природне поновлення 340,1га (125% завдання).

Та хоча плани по залісненню земель , звільнених від лісових насаджень, перевиконуються з року в рік, обсяги відновлення лісів зменшуються.

Площа відтворення лісів, без врахування створення захисних лісових насаджень, на 7,7% менша за площу зрубів. Майже всі підприємства, крім Добрянського, Остерського та Семенівського, більше зрубали лісових насаджень, ніж відтворили.

Слід зауважити, що не всі лісогосподарства проводять обробіток зрубів гербіцидами, аби знищити трав'янисту рослинність, чагарники й різноманітну поросль. У 2010 році було проведено обробіток зрубів на 549-гектарній площі. Але при створенні лісових культур майже не застосовувалися пестициди й агрохімікати в Остерському, Ніжинському та Холминському лісогосподарських підприємствах.

Програма "Діброва" - зі створення дубових лісових культур - виконана на 111%. Та з нею не справилися ДП: Городнянське, Добрянське, Н.-Сіверське, Остерське, причому лише Добрянське, починаючи з 2006 року, не виконало цю програму на 26%.

Отож, загинуло та списано лісових культур на площі 71,2 гектара (зазначимо, що всі з об'єктивних причин): від засухи -19,7 га, вимокання -2 га, пошкодження снігопадами - 8.4 га, пожеж - 4,2 га, потрави дикими тваринами - 22,9 га , пошкоджено хворобами і шкідниками - 8 га, з інших причин -6 га.

У Городнянському, Добрянському, Прилуцькому та Чернігівському підприємствах площа висіву в розсадниках відповідає їх загальній площі. Але, потрібно констатувати, що площа лісових розсадників в порівнянні з 2008 роком зменшилася на 28, 14 гектара.

Варто додати, що всі підприємства, за винятком Добрянського, виконали план посіву розсадників. (Щоправда, у борзнянців - 70%, а у остерців - 90% виконання наміченого).

Звичайно, потрібно збільшувати площу розсадників та й до створення горіхоплідних, плодово-ягідних плантацій слід повернутися. До того ж, підприємства мало приділяють уваги вирощуванню декоративного матеріалу для озеленення.

У наших лісогосподарських підприємствах нараховується 45 теплиць (загальною площею 0, 734 га) та 50 коробів - 0,1211 га. У контрольованому середовищі вирощено 2597,5 тис. шт. садивного матеріалу. Та ще недостатньо цим питанням займаються в Городнянському, Прилуцькому та Добрянському держлісгоспах.

Через посуху в розсадниках загинуло 0,738 посівів. Та середня планова приживлюваність 1-3-річних лісових культур в більшості підприємств досягнута і в цілому по управлінню складає 88,2% при нормативній 87,5%.

Переведено та передано в експлуатацію 1958,9 га, тобто 157%, лісових культур, з них 1 класом якості - 29%, 2 - 47%, 3 - 24%. Не атестовано з об'єктивних причин 71,2 гектара (0,7%) лісових культур.

А проголошення 2011 року Міжнародним роком лісів надає великі можливості для залучення уваги громадськості до проблем збереження лісів, зокрема і нашому регіоні.

Володимир ПЕРЕВ'ЯЗКО,
головний спеціаліст з лісовідведення
Чернігівського ОУЛМГ

Відгукнулися місцеві жителі

Примхлива цьогорічна весна: то сонцем-теплом порадує, то розпочне день холодним вітровієм. Але як би погода не мінялася, нам, лісівникам, до труднощів не звикати. Турбот вистачає. І головна - посадка лісу.

Я вже 25 рік очолюю Косачівське лісництво ДП "Остерське лісове господарство". І кожну весну хвилююся. У нас же місцевість специфічна: швидко зникає волога на пісках. Тож гаяти часу не можна.

Тому всі думки скеровані на основне завдання: справитися б з ним якнайкраще, кожну сприятливу днину-годину плідно використати, щоб ліс новий "народився".

Щодня на початку квітня по 35-40 осіб виходить на роботу. Спасибі, відгукнулися місцеві жителі з Тужара, Косачівки, Лошакової Гути. Отож, на 4-5, 4-8-гектарних ділянках кожного дня зеленіють саджанці. А в березні ми вже висадили 20 га сосни.

Всього ж нинішньої весни плануємо посадити новий ліс на 110-гектарній площі - на місці колишньої пожежі.

Анатолій КОСТЕНКО,
лісничий Косачівського
лісництва ДП "Остерське ЛГ"

"Велике прибирання" біля Голубих озер

Голубі озера, що поблизу старовинної Олешні, цілком справедливо називають перлиною Ріпкинщини. Отож, влітку потік туристів-відпочиваючих до цього дивовижно красивого куточка з кожним роком зростає. Тільки прикро, що чимало тих, хто приїздить сюди помилуватися довколишньою природою і відволіктися від повсякденної суєти, ображають і чудовий ліс, і озера: після багатьох пікніків залишаються "кучугури" сміття. Так і в зиму ввійшли. А сніг зійшов - і олешнянці побачили, як дехто з відпочивальників природу "любить".

Тому працівники ДП "Добрянське лісове господарство" на суботнику провели "велике прибирання" біля Голубих озер.

З особливою повагою наші лісівники ставляться до місць вшанування полеглих у роки Великої Вітчизняної війни. Цього дня працівники Чудівського лісництва облаштовували територію, на якій споруджено пам'ятник жертвам фашизму.

Та, як і годиться справжнім господарям, наводили порядок на нижньому складі й автопарку. І, звісно ж, готувалися до посадки дерев : нинішнього року Добрянському держлісгоспу потрібно посадити понад 250 гектарів лісу - найбільше в області.

Всі учасники суботника (їх було близько 100 чоловік) задоволено говорили: доброю справою весну зустріли.

Олена КРАВЧЕНКО,
інженер з лісовідновлення
ДП "Добрянське
лісове господарство"

І старий сад помолодшав

Рекреаційні пункти у Ніжинському держлісгоспі вважаються чи не найкращими в облуправлінні. Це - наша візитівка. Тому на весняному суботнику ніжинські лісівники відповідально поставилися, аби ці пункти мали привабливий вигляд. І фарбували їх, і ремонтували.

Звісно ж, подбали ми й про благоустрій території лісництв. А ще з насолодою попрацювали у фруктовому саду Ніжинського лісництва - біля 0,6 гектара він займає. Хоч і старий сад, але доглянутий. І кожної весни цвіте.

У суботнику взяло участь 111 працівників держлісгоспу.

Наталія ДЕМОЧКА,
інженер з лісовідновлення ДП "Ніжинське лісове господарство"

Натруджений день з березовим соком

У Берестовецькому лісництві Борзнянського держлісгоспу йде промислова заготівля березового соку. (Підприємство підписало угоду з ДП "Дрінкс"-Україна, з яким третій рік поспіль існує в цьому напрямку тісна співпраця). Нинішньої весни планується заготовити 800 тонн цілющого березового соку.

Для сезонних робіт створено 5 бригад найманих робітників. Найбільше продукції заготовили колективи, очолювані майстром лісу Миколою Яремком та Віктором Грищенком. З лісової ділянки молоковоз щодня відвозить 3,5 тонни березового соку.

А на посадці лісу зайняті юні друзі природи.

Того теплого квітневого дня, коли до учнів завітали директор ДП "Борзнянське лісове господарство" Леонід Стахорський та представник управління з охорони навколишнього природного середовища в Чернігівській області Володимир Сагачко, підлітки, як завжди, працювали дружно й старанно.

12 вихованців Борзнянської школи -інтернату зі своєю наставницею Тетяною Солодько та 21 учень Берестовецької загальноосвітньої школи на чолі з класним керівником Наталією Марченко ретельно висаджували молодий ліс. І лісничий Берестовецького лісництва Микола Постернак був задоволений підлітками-помічниками. Підприємство, в свою чергу, кожному учню за день по 60 гривень виплачує. А як приємно після роботи поїсти супу, звареного на околиці лісу, поласувати свіжим березовим соком і солодощами!

Шановні гості прибули до дітей не з перевіркою, а з нагородами і подарунками. За зайняті II та III місця в області в осінній посадці дерев учні Берестовецької загальноосвітньої школи та Борзнянської школи-інтернату одержали DVD-програвачі.

Роман ГОЛОВАНЬ,
помічник лісничого
Берестовецького лісництва
ДП "Борзнянське
лісове господарство"

Суботник у Подусівському лісі

Всі мешканці обласного центру не уявляють Чернігів без затишного лісу на Подусівці. Будь-якої пори року він приваблює людей - від малюків до статечних дідусів і бабусь.

От тільки не всі гості поводяться з лісом, як з добрим другом. І "сліди" цих відвідин можна побачити на кожному кроці. Боляче стає, що ми не вміємо бути вдячними природі.

Стихійні смітники, залишені приміському 16-гектарному лісу минулорічними відпочиваючими, ліквідовували на суботнику працівники Чернігівського держлісгоспу на чолі з його директором Сергієм Мотричем. Не залишилися осторонь і подусівці: жителі помешкань, що по-сусідству з лісом, теж допомагали чернігівським лісівникам.

Свій внесок у суботник зробили й у Краснянському лісництві: його працівники сумлінно потрудилися разом з представниками центру зайнятості на прибиранні узбіччя траси Чернігів-Київ.

А у Ведильському лісництві садили ліс.

Вадим ФЕСЮН,
лісничий Чернігівського
лісництва ДП "Чернігівське
лісове господарство"

Радилися лісничі

Кущова нарада

Відбулася нарада лісничих "північного куща" нашого регіону, на яку у ДП "Корюківське лісове господарство" зібралося 40 осіб. Розглядалася тема "Перспективи розвитку лісового господарства області". Колеги обмінювалися досвідом, ділилися своїми планами і проблемами.

Неабиякий інтерес у присутніх викликала розповідь про своє господарство Олександра Вербицького, лісничого Корюківського лісництва. Схвально відгукнулися колеги про його розсадники. А потім учасники наради переїхали до Холминського держлісгоспу, в якому побували в чотирьох теплицях.

І завершився обмін досвідом лісничих у ДП "Семенівське лісове господарство". Микола Єрмоленко, лісничий Радомського лісництва, показував розсадники. Гості ознайомилися з реконструкцією насаджень та подивилися на дерева-екзоти.

Вів кущову нараду начальник Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства Валерій Лозицький. Така ж нарада відбулася у ДП "Ніжинське лісове господарство".

Володимир ПЕРЕВ'ЯЗКО,
головний спеціаліст
з лісовідновлення
Чернігівського ОУЛМГ

За підсумками конкурсу лісничих Чернігівського облуправління лісового та мисливського господарства за 2010 рік визнано переможцями:

І місце -
лісничий Радомського лісництва ДП "Семенівське лісове господарство" -
Єрмоленко Микола Васильович

ІІ місце -
лісничий Берестовецького лісництва ДП "Борзнянське лісове господарство" -
Постернак Микола Іванович

ІІІ місце -
лісничий Сорокашицького лісництва ДП "Остерське лісове господарство" -
Обабко Віталій Олексійович

Торги

НА СТОЛИЧНОМУ ТА ОБЛАСНОМУ АУКЦІОНАХ ЛІСОПРОДУКЦІЇ

Під снігову завісу матінки зими відбулися обласний та столичний аукціони з продажу деревини.

Напередодні київського пройшов і чернігівський аукціон з продажу необробленої деревини заготівлі ІІ кварталу нинішнього року.

На ці торги виставлялося 41 823 кубометри деревини , а саме : половника хвойного 27 217 кубометрів, половника дубового - 2017, половника різнолистяного - 5422, фансировини для стругання - 150, будлісу - 358, техсировини для ТСН - 500, техсировини, балансів для ДСП та ДВП, ЛМК для виготовлення рудстійки - 600 тощо.

Слід зазначити, що в торгах брали участь 82 представники переробних підприємств нашої області та інших регіонів. Звичайно, в ролі продавців на аукціоні виступили (і досить активно) всі чернігівські держлісгоспи.

Серед покупців зустрічалися і наші добрі знайомі (наприклад, ТОВ "Ванесса", ТОВ "Астра"), і нові підприємства.

На обласному аукціоні було продано 37 248 кубометрів деревини - 91,7% від виставлених об'ємів.

* * *

А 22 лютого аукціон відбувся вже у Києві - в приміщенні Української аграрної біржі.

У такому важливому заході взяли участь 11 держлісгоспів Чернігівщини.

Варто відмітити, що лісівники Сіверського краю виставили на столичні торги 32 557 кубометрів деревини, а реалізували її 31 800 кубометрів, тобто 99%. Звісно, такий результат додає чернігівським лісівникам сил і впевненості.

Хоча чимало українських деревообробників не задоволені тим, що тепер вся деревина продаватиметься через аукціони: мовляв, такі аукціони будуть мати руйнівні наслідки для меблевої промисловості країни. Проте Державне агентство лісових ресурсів України має свою чітку позицію з цього питання. Так, його керівник Віктор Сівець наголошує: "Наше завдання - отримувати максимальний прибуток від продажу лісу для того, щоб гроші витрачати на будівництво лісових доріг і на посадку нового лісу. Ми не можемо дотувати мебельників. А введення аукціонів дозволить формувати ринкову ціну на сировину і створити рівні умови для всіх учасників ринку. До того ж, виробники, які раніше скаржилися на корупцію з боку лісгоспів, тепер зможуть бути впевнені - аукціони будуть відкритими і викоренять корупцію".

Микола ТИЩЕНКО

Відповідальність і виробнича дисципліна: причетний кожен

Щорічно на підприємствах Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства проводяться заходи з нагоди Всесвітнього дня охорони праці. Зокрема, у минулому році було оформлено 33 тематичні стенди, проведено 42 обстеження стану охорони праці у структурних підрозділах лісових господарств. Також відвідали та надали матеріальну допомогу 16 сім'ям загиблих на виробництві та інвалідам. У рамках "Тижня охорони праці" проводяться огляди-конкурси на звання: "Краще робоче місце", "Краща виробнича дільниця", "Кращий працівник", "Кращий за професією", "Кращий громадський інспектор". 40 переможців цих оглядів-конкурсів заохочено грошовою винагородою. Визначено підприємства, які найкраще здійснили заходи до "Тижня праці". Ними стали: ДП Корюківське, Ніжинське, Новгород-Сіверське, Остерське та Прилуцьке лісові господарства. До місцевих ЗМІ надіслано 3 статті з відповідною тематикою, вийшла в ефір інформація по радіо.

Проте, на жаль, статистика залишається сумною. На підприємствах Державного агентства лісових ресурсів України у 2010 році сталося 5 нещасних випадків зі смертельним наслідком, пов'язаних з виробництвом. При цьому загинуло 7 працівників. Не оминуло лихо підприємства нашого управління: загинув працівник ДП "Семенівське лісове господарство" В. В. Лапітан.

Тож, як і завжди, одним з головних завдань є профілактика виробничого травматизму. Працівниками служб охорони праці протягом минулого року проведено 287 перевірок, виявлено 1602 порушення нормативних актів з охорони праці, з них 1535 усунуто. Керівниками підприємств притягнуто до дисциплінарної відповідальності (оголошено догану) 61 посадовій особі, 1 - звільнено з посади. Також за порушення правил техніки безпеки оголошено догану 25 працівникам. Потрібно зауважити, що представники служб охорони праці та керівництво лісгоспів не завжди проявляють принциповість і вимогливість до порушників законодавства з охорони праці. Так, у ДП Борзнянське та Добрянське лісове господарство не винесено жодної догани, а у Остерському та Чернігівському лісових господарствах - лише по одній. Проте перевіркою на цих підприємствах виявлено грубі порушення правил безпечної експлуатації кранового господарства, інших машин і механізмів з підвищеною небезпекою.

Всього на заходи, пов'язані з охороною праці, у 2010 році підприємствами управління було виділено 1 млн. 430 тис. грн. Проте ДП "Добрянське ЛГ", ДП "Остерське ЛГ", ДП "Семенівське ЛГ" не в повному обсязі профінансували ці заходи. Тому перед ними стоїть завдання надолужити втрачене у нинішньому році.

З початку 2011 року проведені перевірки стану охорони праці у ДП "Новгород-Сіверське ЛГ", ДП "Борзнянське ЛГ", ДП " Добрянське ЛГ" та ДП "Чернігівське ЛГ". На цих підприємствах виявлено ряд порушень, а саме: невиконання нормативних актів щодо безпечної експлуатації деревообробного обладнання, машин, механізмів, кранового господарства, порушення вимог з безпечного виконання лісосічних робіт, порядку розроблення та перегляду нормативних документів. При цьому слід звернути увагу на неефективну організацію та роботу системи матеріального стимулювання в галузі охорони праці.

Незважаючи на те, що у зазначених підприємствах усунуто значна частина недоліків, виявлених попередніми перевірками, актуальною є проблема якості виконання приписів з охорони праці.

Мушу констатувати, що ми ще не навчилися цінувати зароблені гроші та свій час. Заходи по усуненню недоліків виконані поспіхом, тимчасово, не вирішують проблему. Тому наступною перевіркою виявляються ті ж самі порушення, отже, знову витрачаються кошти та дорогоцінний час.

Дещо виправити цю ситуацію мусила б система матеріального заохочення працівників. Система преміювання розроблена і затверджена у кожному лісгоспі, проте на більшості підприємств вона діє неефективно, а то й просто номінально. Посадові особи, робітники несуть відповідальність лише у крайньому разі. Отже, втрачається сенс матеріального стимулювання: заохочення до безпечного виконання робіт, попередження порушень у сфері охорони праці.

Тому на підприємствах потрібно створити зрозумілу та дієву систему матеріального стимулювання, а саме: працівник повинен знати, за що він отримує премію та яка відповідальність за порушення вимог нормативів з охорони праці. Інженери з охорони праці також мають активно залучатися до процесу преміювання, що підвищить їх роль у профілактиці нещасних випадків на виробництві.

Враховуючи серйозне ставлення керівництва Державного агентства лісових ресурсів України по створенню безпечних умов праці у галузі, вважаю, що зміцнення виробничої дисципліни позитивно вплине як на стан охорони праці, так і на зміцнення підприємств в цілому.

Юрій ЛЯХОВИЙ,
заступник начальника
відділу лісових ресурсів
Чернігівського ОУЛМГ

Відлуння Чорнобиля

Погляд у майбутнє

(Проблеми реабілітації радіоактивно забруднених лісів)

У квітні виповнюється 25 років Чорнобильської катастрофи. За своїми екологічними та соціальними наслідками ця аварія на атомній електростанції не має аналогів у світовій практиці. Із зруйнованого реактора в довкілля було викинуто понад 50 млн. Кі радіоактивних речовин. Це дорівнює еквіваленту 100 атомних бомб, які були скинуті під час бомбардування японських міст Хіросіми й Нагасакі в часи Другої світової війни.

Під радіоактивне забруднення викидами четвертого енергоблоку ЧАЕС потрапили ліси 12 областей України.

Радіоактивне забруднення призвело до зміни укладу життя людей, діяльність яких безпосередньо була пов'язана з лісовим господарством, а також завдало йому значних економічних збитків. Тому згубну дію чорнобильського лиха лісівники відчули з перших днів після катастрофи. За підрахунками, внаслідок цієї аварії станом на 01.06.86. року лісовими господарствами України втрачено 15 млн. куб. метрів сиророслучого лісу.

Згубну дію мирного атома зазнали 18 областей України. Найбільше від радіоактивного забруднення по-

страждали ліси Житомирської, Рівненської, Київської, Чернігівської і Волинської областей. У цьому регіоні зосереджено майже 40% лісових площ держави, на які припадають значні обсяги заготівлі деревини, харчової і технологічної сировини.

З 348,6 тис. га лісових площ, обстежених у 1991-1992 рр. у державному лісовому фонді Чернігівської області, 73,76 тисяч гектарів, або 19,2%, мали щільність радіоактивного забруднення цезієм-137 понад 1Кі\ км.

Досить серйозно відчули на собі вплив від радіоактивного забруднення ліси Чернігівського Полісся - лісові масиви Добрянського, Корюківського, Ніжинського, Остерського, Семенівського, Холминського та Чернігівського лісгоспів.

Сьогодні в умовах радіоактивного забруднення господарюють 7 держлісгоспів - із загальною чисельністю понад 2 тисячі працівників (більша частина зайнятих в лісовій галузі області людей). А комплексними медичними дослідженнями встановлено, що лісогосподарські працівники , у зв'язку зі специфікою виконуваних робіт, належать до групи підвищеного радіаційного ризику. Отож з метою збереження здоров'я трудівників на підприємствах забрудненої зони

повинен проводитися щорічний медичний огляд та забезпечуватися індивідуальний дозиметричний контроль.

Слід зазначити, що згідно з даними, одержаними співробітниками Наукового центру радіаційної медицини України, дози опромінення працівників лісового господарства тісно корелювали з фаховою приналежністю працівників. Максимальними вони є у представників професій, які безпосередньо задіяні на роботах у лісових масивах (майстрів лісу, лісників, вальників лісу, механізаторів, трудівників, що виконують лісокультурні роботи).

Але прикро, що нині централізована перевірка на лічильнику опромінення людини в області відсутня. Протягом останніх десяти років кошти на ці важливі заходи не виділяються.

Хоча, варто підкреслити, що за час, який минув після аварії на ЧАЕС, внаслідок природного розпаду радіонуклідів радіаційна ситуація в забруднених лісах стабілізувалася і дещо знизився рівень радіоактивного забруднення грунту та вміст радіонуклідів у харчовій продукції лісу, змінилося співвідношення площ, віднесених до тієї чи іншої зони забруднення.

Та менш обнадійливими виявилися тенденції в динаміці рівнів радіоактивного забруднення деревини, адже накопичення радіонуклідів деревними породами носить кумулятивний характер. Тепер величина концентрації цезію-137 в ній досягла максимального рівня - і такий стан буде спостерігатися протягом наступних 5-7 років.

Лише через 15-20 років відбудеться зниження ступеня радіоактивного забруднення деревини майже в 2 рази.

Отож, щоб запобігти переопромінення і зменшення дозового наван-

таження на населення від використання забрудненої деревини, науковцями галузевого інституту лісового господарства та інституту гігієни і медичної екології Академії медичних наук України у 2005 році було розроблено та затверджено державний гігієнічний норматив допустимих рівнів радіонуклідів цезію-137 та стронцію-90 в деревині і продукції з неї. Цей норматив відповідає чинним Нормам радіаційної безпеки України (НРБУ-97) і зараз впроваджується на підприємствах забрудненої зони.

А згідно з результатами дозиметричного контролю, з традиційних видів лісової продукції до найбільш забруднених належать гриби, ягоди, лікарська сировина і м'ясо диких тварин. Навіть при низьких рівнях забруднення насаджень (0,5-1,0 Кі\кв.км) радіоактивність грибів та ягід перевищує допустимі рівні, а самі вони непридатні для переробки. Тому в Рівненській, Житомирській, Київській, Чернігівській та Сумській областях заборонена промислова заготівля грибів та дикорослих ягід.

Для стабілізації і покращення ситуації в забруднених лісах вже сьогодні потрібно переходити до реалізації комплексу активних лісогосподарських заходів з урахуванням природних темпів самоочищення біогеоценозів. І знову на порядку денному - актуальне питання реабілітації радіоактивно забруднених лісів.

Реабілітація лісів є складовою загальної проблеми реабілітації площ, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС. Тому УкрНДІЛГА та Держкомлісгоспом розроблено критерії і методологічні основи реабілітації лісів та поетапну програму дій, яка розрахована до 2016 року, і акумулювала б у собі диференційований підхід до можливих напрямків використання різних категорій земель та природно-територіальних комплексів. Але відновлення господарської діяльності на площах, уражених аварійними викидами ЧАЕС, повинно бути одним із напрямків Національної програми мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи і мати державну юридичну й фінансову підтримку.

Нині лісогосподарським підприємствам забрудненої зони області на мінімізацію цих наслідків у лісовому господарстві треба витрачати близько 400 тисяч гривень на рік, а бюджетом за останні два роки не виділено жодної копійки. Держбюджетом 2011 року на ці цілі теж не виділено коштів. Радіологічна служба Чернігівського ОУЛМГ терміново потребує оновлення парку приладів радіаційного контролю, але вже третій рік поспіль на її підтримку з державного і обласного бюджетів кошти також не виділені.

Першочерговими ж пріоритетами діяльності лісівників і науковців галузевої науки по забезпеченню лісогосподарської діяльності підприємств в умовах радіоактивного забруднення в найближчі роки є:

забезпечення безпечних умов праці та збереження здоров'я працівників забрудненої зони;

розробка наукових основ реабілітації забруднених лісів і сільськогосподарських земель, вилучених з господарського обігу;

повторне радіаційне обстеження та вивчення санітарного стану і продуктивності лісів, розробка заходів по їх стабілізації;

розробка довготривалої концепції по веденню лісового господарства в умовах радіоактивного забруднення;

забезпечення радіологічного контролю продукції та запобігання розповсюдження за межі забруднених територій продукції з наднормативним вмістом радіонуклідів;

забезпечення наукових досліджень по продовженню вивчення міграцій радіонуклідів чорнобильського походження у лісових екосистемах та накопиченню їх у продукції лісового господарства.

У той же час, на нашу думку, існують деякі проблеми та питання, які заслуговують на більш відповідальне ставлення до них з боку держави.

Ми неначе призвичаїлися до проблеми радіоактивного забруднення. Справді, не комплексуємо і робимо свою справу, але ж іонізуюче випромінювання не терпить "панібратства". Тут треба поводитися кваліфіковано й обережно, оскільки його дія може проявитися через значний період часу.

У держлісгоспах спостерігається послаблення уваги до проведення контролю за радіоактивним забрудненням продукції лісового господарства, сільськогосподарської продукції, що вирощується у власних садибах лісівників і підсобних господарствах. Практично, не регламентується використання не деревної продукції лісу. До речі, контроль за її використанням Кабінетом Міністрів України покладено на Держлісгосп.

Слід, як і раніше, займатися моніторингом радіаційної ситуації у лісах і продукції лісового господарства. Потребує оновлення і парк приладів контролю.

Віктор СОЛОДКИЙ,
головний спеціаліст відділу
лісового господарства
Чернігівського ОУЛМГ

Готуймося організовано, дисципліновано й сумлінно

Протягом 2010 року в лісах підвідомчих підприємств виникло 100 пожеж на площі 18,2-га. Збитки, заподіяні лісовому господарству, склали 37,6 тис. грн.

Та, зауважимо, великих лісових пожеж на Чернігівщині не сталося.

Минулий рік характеризувався високим рівнем пожежної небезпеки. За даними спостережень, в області 50 днів тривала надзвичайно висока пожежна небезпека в лісових масивах (4,5 класи).

Враховуючи цю ситуацію, Чернігівська облдержадміністрація прийняла розпорядження від 27 липня за № 225 " Про заборону відвідування лісових масивів у пожежонебезпечний період 2010 року", а також розпорядження від 3 серпня за № 239 "Про додаткові заходи щодо попередження пожеж в лісових масивах".

Тому державна лісова охорона в той напружений час працювала в режимі, що був наближений до передбаченого регламентацією її роботи в таких випадках. Повсюдно відчувалася взаємодія всіх лісокористувачів і протипожежних служб, відповідальність і виконавча дисципліна на всіх рівнях.

Це дало можливість, у порівнянні з 2009 роком, відчутно зменшити кількість пожеж і збитки від них. Так, кількість пожеж зменшилась на 71 випадок (а це площа - 240 гектарів) та збитки - на 237 тисяч гривень.

Аналізуючи ситуацію, скажемо, що минулого року найбільше пожеж виникло в Добрянському та Чернігівському держлісгоспах: відповідно 32 та 34 загорання. До того ж, мали місце й несвоєчасне інформування (і подеколи перекручення) про лісові пожежі у Добрянському, Городнянському та Ніжинському держлісгоспах. Найбільша площа однієї пожежі і найбільша максимальна площа зафіксовані у Ніжинському держлісгоспі, що в останні роки стало характерним для цього підприємства.

Низьким залишилося виявлення порушників правил пожежної безпеки , що вкотре підтвердило формальний підхід державної лісової охорони і деяких підприємств до проведення рейдів і патрулювання в періоди високої пожежної небезпеки. В цьому напрямку найгірше спрацювали Борзнянський, Семенівський і Корюківський держлісгоспи, де найменше складено протоколів на порушників, у Н.-Сіверському та Чернігівському теж "негусто" виявили порушень правил пожежної безпеки.

Що ж до протипожежної техніки, то її нинішній стан свідчить про значну зношеність. Так, із 35 наявних пожежних автомобілів 25 (тобто, 71%) мають термін експлуатації понад 16 років: з них 6 підлягає списанню - у Корюківському (Єлінське), Остерському (Придеснянське) та 4 у Чернігівському (Ведильське, Красилівське, Мекшунівське, Пакульське лісництва) держлісгоспах.

Всі підприємства не забезпечені, згідно рекомендованої кількості, ранцевими вогнегасниками. У минулому році лише Корюківський держлісгосп закупив 21 вогнегасник. А потребують їх додаткового придбання Городнянський і Чернігівський (по 20 шт.), Н.-Сіверський (15 шт.), Добрянський, Ніжинський, Прилуцький і Борзнянський (по10 шт.) держлісгоспи. Та й достатньої кількості лопат немає у тих же добрянців, прилучан і новгород-сіверців.

Варто зазначити, що протягом року на охорону лісів від пожеж було витрачено 1 млн. 896 тисяч гривень, що на 1 га земель лісового фонду в середньому складає 4,8 грн. Але менше середнього коштів на ці цілі використовується Прилуцьким, Холминським, Н.-Сіверським, Ніжинським, Борзнянським та Семенівським держлісгоспами, тоді як Чернігівським - 5, 83 грн., Городнянським - 6,66 грн., Корюківським - 7,67 грн., Остерським - 18,3 грн.

Керівники держлісгоспів не проводять необхідної роботи з органами районної виконавчої влади по залученню коштів місцевих бюджетів для проведення заходів, направлених на охорону лісів від пожеж.

З метою належного забезпечення підготовки до пожежонебезпечного сезону і посилення роботи протипожежних служб звернено увагу директорів Городнянського та Ніжинського держлісгоспів на неналежний рівень виконавчої дисципліни на підприємствах. У свою чергу, директорам Борзнянського, Ніжинського, Н.-Сіверського, Прилуцького, Семенівського та Холминського держлісгоспів варто збільшити фінансування робіт по охороні лісів від пожеж.

Всім керівникам потрібно проаналізувати на технічних нарадах своїх підприємств стан охорони лісів від пожеж та вжити заходів щодо забезпечення повної готовності лісових пожежних станцій, пожежної техніки, засобів пожежогасіння і зв'язку до пожежонебезпечного сезону 2011 року. А також укомплектувати пункти зосередження пожежного інвентаря, виготовити необхідну кількість хлопавок. І забезпечити придбання ранцевих вогнегасників в межах фактичної проблеми та визначити й терміново провести всі необхідні протипожежні засоби в найбільш пожежонебезпечних лісових масивах.

Передбачено укомплектування штатів лісових пожежних станцій та пожежних спостерігачів кваліфікованими працівниками та організувати роботу рейдових груп держлісохорони за участю працівників правоохоронних органів та державної екологічної інспекції Міністерства природи

з виявлення порушників правил пожежної безпеки в лісах у цей період. А також надати обґрунтовані пропозиції районним органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування про залучення коштів місцевих бюджетів для посилення матеріально-технічної бази протипожежних служб лісогосподарських підприємств.

Важлива роль відводиться інформаційно-роз'яснювалый роботі серед населення, з органами МВС і прокуратури щодо розслідування випадків лісових пожеж, висвітлення цих фактів у ЗМІ. Потрібно приділяти належну увагу розміщенню на телебаченні і на бігбордах вздовж доріг соціальної реклами по попередженню лісових пожеж.

Та кожному слід мати на увазі, що належні результати по охороні лісів від пожеж можуть бути тільки тоді, коли на підприємствах протипожежні заходи проводитимуться не формально, а реально.

Микола КОВБАС,
заступник начальника
відділу лісового господарства
Чернігівського ОУЛМГ

Повертаємо ліс до життя

Заліснення згарищ – справа непроста

Через пожежу, яка прийшла до лісівників Семенівщини у квітні 2009 року з російського боку, загинуло 45 гектарів лісу. Після проведення суцільної санітарної рубки (всі роботи по розробці згарища були виконані самими працівниками ДП "Семенівське лісове господарство" в стислі строки) постало непросте питання , що садити на місці випаленої землі?

Адже після пожежі корисні мікроорганізми, які знаходяться у верхньому шарі грунту, гинуть. Земля стає мертвою. Натомість, починають прогресувати різні шкідники лісових насаджень та патогенні мікроорганізми .

Сосновий довгоносик розмножується у підземних частинах вигорілих дерев і поїдає молоді саджанці сосни звичайної.

А рицина здута - гриб, який викликає гнилість коренів сосни. Отож сприятливі умови для розвитку рицини здутої - згарища та місця, де спалюються порубкові залишки. Грибниця уражує коріння 2-5- річних саджанців сосни звичайної, внаслідок чого хвоя жовтіє і деревця гинуть.

Слід сказати: наші зусилля по заліснення постраждалої від вогню місцевості ускладнювало те, що на території сусідньої держави роботи на згарищі не проводились зовсім. І залишені мертві дерева - розсадники шкідників та хвороб.

Тому при створенні лісових культур ми, перш за все, висадили листяну "кулісу" із дуба червоного та берези повислої - від кордону із Російською Федерацією завширшки 10 метрів.

На іншій площі створені змішані лісові культури.

До речі, домішка листяних порід у хвойних лісонасадженнях збільшує кількість опадів, які досягають поверхні грунту і сприяють більшому снігонакопиченню та утворенню шаруватої підстилки, котра перегниває в 1,5-2 рази швидше, ніж в чистих сосняках. А дубове листя - гарний компонент у лісовій підстилці ...

При відродженні згарища висаджувалися високоякісні сіянці сосни звичайної з теплиці Блешнянського лісництва . Коренева система сіянців обов'язково оброблялася інсектицидом "Діазинон" . Це - профілактика проти хруща травневого. Проти ж соснового довгоносика проводили обприскування сіянців сосни розчином інсектициду "Конфідор".

При проведенні весняного техприймання було відмічено дружній ріст висаджених деревець.

Та спекотне літо 2010 року завдало справжнього удару молодим насадженням.

Офіційний максимум температур, зафіксований метеонаглядом, становив 9 серпня - 41,4 градуса за Цельсієм. Взагалі ж температура повітря протягом липня - серпня коливалась від 30 до 41 градусу (за Цельсієм). За таких погодніх умов було прийнято рішення не робити жодного догляду за лісовими культурами, щоб рослинність , яка встигла вирости за весняні місяці, стала хоча б невеликим захистом для молодих саджанців.

Коли робили осінню інвентаризацію лісових культур, виявили досить високий відсоток приживлюваності на згарищі. "Відпад" сосни звичайної становив 25 %.

Маємо надію, що подальші роки будуть більш сприятливі для успішного росту молодих насаджень. А розумний догляд за лісовими культурами дасть змогу побачити буяння молодого лісу на місці лісової пожежі.

Олена ШКОДА,
інженер з лісовідновлення
ДП "Семенівське лісове господарство"

"Автографи" на снігу

Турбота про живих істот - складова частина життя людей. А лісові звірі є досить досконалими і дивними створіннями природи. Вони населяють і вікові праліси, і молоді зелені масиви, посаджені багатьма поколіннями. Тому у ставленні до мешканців наших лісів у нас є не лише права, а й обов'язки. І наші обов'язки перед тваринами полягають у тому, щоб пропагувати наукові основи охорони та раціонального використання дикої фауни, нормувати мисливство, охороняти середовище і шляхи міграції тварин, створювати заповідники і заказники, захищати рідкісні види, допомагати за будь-якої нагоди братам нашим меншим, а також комплексно вести лісове й мисливське господарство.

Щоб був збережений цей світ, нам потрібно зберегти і всю різноманітність тварин і рослин, які нас оточують. Адже у складному і суперечливому сьогоденні лісові звірі нерідко потерпають від нашого незнання, нерозуміння особливостей їхнього життя і звичайної байдужості. Тому знання про тваринний світ створюють умови для підвищення культури спілкування людини з природою, з живими істотами і дбайливого ставлення до всього, що нас оточує.

Що ж до мисливства, то справжнє мисливство має культуру й етику, в основу якої закладені гуманні принципи. Нині користувачі мисливських угідь організовують підгодівлю тварин у суворий зимовий час, рятують тварин під час стихійного лиха, а також охороняють рідкісних тварин, місця їх розмноження, проводять разом з лісівниками та іншими спеціалістами низки різноманітних заходів, спрямованих на збереження й примноження дикої фауни.

Керуючись Законом України "Про мисливське господарство та полювання" і з метою виконання договору про умови ведення мисливського господарства , користувачі мисливських угідь спільно з представниками Чернігівського обласного управління лісового та мисливського господарства з 31 січня до 13 лютого провели облік диких тварин, в тому числі й занесених до Червоної книги України.

Диких тварин виявити в лісі не так просто, а ось сліди їх життєдіяльності можна побачити на кожному кроці.

Кількість звірів у лісі та їх розміщення визначається багатьма факторами. І методів обліку існує чимало, а найбільш достовірним є авіаоблік. Звісно, найточніше мешканців наших лісів можна порахувати взимку, коли кожен звір залишає на снігу свій "автограф".

Отож, всього за користувачами мисливських угідь закріплено 2 818,

6 га. І мешкає в цих угіддях:

лосів - 950 , оленів - 586 , козуль - 8 617 козуль , кабанів - 4013, зайців - 42 681, вовків - 146 , рисей - 12 , чорних тхорів - 199, видр - 433, білок - 424, куріпок - 7290.

Як бачимо, водяться в наших лісах і шляхетні звірі, і хижаки. Для прикладу візьмемо вовків, розумних, спритних, витривалих, обережних і сильних. При визначенні їх чисельності використовувався опитувальний метод на основі різних джерел. А також співставлялася інформація сусідніх користувачів мисливських угідь - для отримання найбільш достовірних даних обліку цього виду.

Хотілося б відмітити

тих користувачів мисливських угідь, які по-справжньому дбають про лісових звірів, створюючи для них хорошу кормову базу і підгодовуючи взимку. Та й коштів не шкодують, вкладаючи у перспективну справу. Тож і чисельність поголів'я дичини тут зростає. Це : ДП "Борзнянське лісове господарство" (директор Леонід Стахорський і спеціаліст Віталій Куліш); МРП Корюківське (Володимир Гаврюш); ТОВ "Великий бір" (Святослав Савченко); ТОВ "Єлінський ліс" (Ігор Мося); ТОВ "Земля і Воля-М"

(керівник Володимир Литвин); СП "Бересна" (керівник Борис Муха); ТОВ СМРП "Рись" (Сергій Іванченко).

... Настала весна - і ліс прокинувся від пташиного щебету. 1 квітня, за доброю традицією, ми відзначали "День птахів". Для всіх, особливо юних природолюбів, він особливий. За будь-якої погоди. Стільки цей день приносить радості і світлого настрою.

Нинішні ж погодні умови так склалися, що весна прибула з "малою" водою. Тому хвилюємося, аби так не сталося, як минулого року, коли більшість перелітних птахів обминула наші краї і оселилася в сусідній Білорусі.

Микола ПИРІГ,
начальник відділу
мисливського господарства
Чернігівського ОУЛМГ

Слідами браконьєрів

Значної шкоди мешканцям наших лісів завдають браконьєри. Так, у нинішньому році притягнуто до відповідальності 51 порушника правил полювання на території мисливських угідь.

Зокрема, у січні три мешканці Чернігова (з них - два брати) при проведенні незаконного полювання в мисливських угіддях ТОВ СМГ "Олешнянське" добули самку кабана, чим порушили ст. 20 ч.1 Закону України "Про мисливське господарство та полювання". Цю справу було розглянуто у Ріпкинському районному суді. Винних покарано: на них накладено штрафи. У двох браконьєрів конфісковано зброю, їх також позбавлено дозволу на полювання впродовж двох років.

І в березні в мисливських угіддях ТОВ СМГ "Вепр" теж були знайдені залишки дикого кабана, чохли від зброї, ніж.

Особи незаконного добування дикої тварини встановлюються. (Цією справою займається Прилуцький райвідділ внутрішніх справ).

А на початку квітня в мисливських угіддях Чернігівського відділення МРП ЧОО УТМР було виявлено факт незаконного добування лося. Порушників затримано. Слідчі дії проводять працівники Чернігівського райвідділу УМВС України в області.

З початку року вже складено 51 протокол на порушників правил полювання, а сума пред'явлених збитків сягає 30 000 грн.

Микола ПИРІГ,
начальник відділу мисливського
господарства Чернігівського ОУЛМГ

Лісники поспішали на допомогу

Диким тваринам важко живеться взимку. І лосям, і кабанам, і козулям нелегко знайти собі хоч якісь харчі в глибокому снігу. А ще ж треба вберегтися й від кулі того спритника, що на них полює о цій порі.

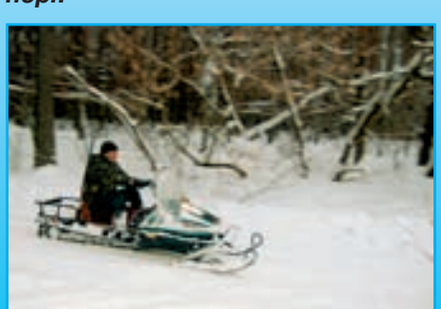

Та небайдужі люди завжди приходять на допомогу мешканцям наших лісів. Ось і в мисливському господарстві Семенівського держлісгоспу завжди піклуються про збереження представників лісової фауни.

- В цьому році, - розповідає мисливствознавець Андрій Дудко, - ми висівали зернові культури, які призначалися на корм диким тваринам. Звісно, все це поїдалося, як кажуть, "на корню". Окрім того, влітку лісники заготовляли сіно. До того ж, ще й держлісгосп закупив 8 тонн кукурудзи. І вже з грудня ми разом з охороною Орликівського та Блешнянського лісництв підгодовували диких тварин, розкладуючи корми в місцях їхнього проживання.

А охороняти мисливські угіддя від бракон'єрів допомагає також і спеціальна техніка. Так, на сучасному снігоході, який не боїться найглибших снігів, лісова охорона мала змогу зупинити бракон'єрство в будь-якому місці мисливського господарства.

Михайло ВОЛК,
інженер з охорони
і захисту лісу
ДП "Семенівське лісове
господарство"

Захищаючи інтереси трудового колективу

Одночасно у держлісгоспах проходять звіти і вибори та приймаються колективні договори. І на всіх конференціях був присутній начальник облуправління Валерій Лозицький.

У колективних договорах, що обговорювалися в кожному лісництві, цеху переробки та інших структурних підрозділах, найперша увага приділялася підсумкам роботи за минулий рік, виконанню двосторонніх домовленостей між адміністрацією та профспілковим комітетом, який захищає інтереси всього трудового колективу.

Аналіз проведених профспілкових конференцій показав, що, в основному, зобов'язання між сторонами виконані. Робітники та службовці своєчасно отримували заробітну платню (найвища у Холминському та Семенівському держлісгоспах), повністю забезпечувалися засобами виробництва, спецодягом тощо.

В основному виконані всі взяті зобов'язання з соціальних запитів працівників. Зазначу, що з цього питання було найбільше пропозицій та зауважень при прийнятті нового колективного договору.

І хоча найважливішим орієнтиром, яким керувалися обидві сторони при підписанні головного документа на 2011 рік, була галузева угода між Державним агентством лісових ресурсів України і профспілкою працівників лісового господарства України на 2010-2012 роки, всіх аспектів життя трудового колективу вона передбачити не може. Тому кожен колектив окремо, виходячи з потреб та фінансових можливостей, приймав свої рішення, які б задовольнили більшість працівників з їхніми соціальними запитами.

У двох держлісгоспах - Остерському та Борзнянському - обрані нові голови профспілкових комітетів. Ними стали Микола Іванович Костенко та Андрій Анатолійович Данько.

Нові колективні договори направлені на значне збільшення створення нових лісів. А також збільшення випуску промислової продукції - і, відповідно, заробітної платні.

* * *

У травні відбудеться обласна звітно-виборна конференція обласного комітету профспілки працівників лісового господарства. Обком профспілки звітуватиме про виконану за 5 років роботу.

Свою роботу обком профспілки і профкоми підприємств направляли на посилення ролі профспілок у захисті трудових і соціально-економічних прав та інтересів членів профспілок.

Процес приватизації, розвитку підприємництва, формування нових трудових відносин змусили керівництво підприємств та профспілкові комітети по-іншому організовувати свою роботу, яка б забезпечувала виконання основних виробничих завдань, збереження трудових колективів, надання можливості всім працюючим отримувати заробітну платню - для достойного проживання членів колективу та членів їх сімей.

Свою роботу обком профспілки і профкоми підприємств спрямовували на покращення умов праці через укладення колективних договорів. Основою для їх укладення є галузева угода, яка регулярно укладається між Державним комітетом лісового господарства (зараз Державне агентство лісових ресурсів України) і профспілкою працівників лісового господарства України.

В галузевій угоді і в колективних договорах, які підписують обидві сторони, передбачено основні напрямки співпраці між робітниками та службовцями, що забезпечують безпосередньо основні умови.

В колективних договорах передбачені відповідальність сторін за сприяння розвитку виробництва, гарантії працівників в разі зміни організації виробництва, нормування та умови оплати праці, режиму праці та відпочинку, охорони праці та здоров'я працівників, соціальний захист та задоволення духовних потреб й інші умови роботи підприємств.

За ці роки керівництво підприємств та профкоми не змогли забезпечити основного завдання, покладеного на них. Це - зберегти робочі місця, дати роботу мешканцям навколишніх сіл та міст, яким, крім держлісгоспів, ніде працевлаштуватися. До того ж, за цей період по обласному управлінню майже на 50% скоротилася кількість працюючих у всіх держлісгоспах. Якщо до звітного періоду в області в лісовому господарстві трудилося близько 6 500 працівників, то нині залишилося тільки 3 200 чоловік. Така ситуація склалася в цілому і по Держлісгоспу (тепер Держагентству лісових ресурсів). Отож, Чернігівщина не стала винятком в цій ситуації.

Так, зменшили кількість працюючих усі підприємства області. Значна кількість людей працювала за скороченим робочим днем, інша була у вимушених відпустках - без збереження заробітної плати або ж переходила у приватні структури. Все це - з дозволу обласного управління лісового та мисливського господарства і мовчазного погодження обкому профспілки.

Чи міг обком профспілки протистояти такому значному зменшенню кількості працівників?? Міг! Але в нього не вистачило мужності, організованості стати на захист своїх спілчан.

І все ж, основний "кістяк" трудових колективів залишився, він працює. І профкоми робили все можливе, щоб робота і відпочинок в колективах були повноцінними.

За ці роки активізувалася робота по підбиттю підсумків змагання між держлісгоспами, а на підприємствах - між структурними підрозділами. Ця робота набула більш дієвого характеру, зменшився формалізм. А положення про змагання розроблено так, щоб усі аспекти роботи трудового колективу враховувалися при підбитті підсумків. На жаль, ми "загубили" змагання на кращого у професії, що надалі треба активізувати.

Та за всі роки активно проводилася робота з проведення спортивних змагань серед трудових колективів. Щорічно відбуваються змагання, а переможці згодом беруть участь у змаганнях серед лісівників Чернігівської, Сумської та Гомельської областей.

Наші кращі спортсмени взяли участь у змаганнях на першість України серед працівників лісового господарства, увійшовши до першої десятки - серед 25 обласних управлінь.

Фінансова криза вплинула на кількість працівників галузі та їх дітей, які набиралися сил у оздоровчих закладах України.(Протягом цих років було оздоровлено близько 1700 дітей).

На добру справу було витрачено понад 2 млн. грн. - за рахунок підприємств 980 тис. грн., з профспілкового бюджету - більше 280 тис. грн. Але якщо у 2006 році оздоровили 504 дітей, то в 2010 році - тільки 202. Як бачимо, кількість оздоровлених дітей зменшилася більше, ніж удвічі. Коли ж вести мову про оздоровлення дітей на морі, то в 2006 році їх оздоровилося 380, а у 2010 - тільки 123.

Взимку - на Святого Миколая та новорічну ялинку - діти лісівників отримують по 50-60 квитків. І дорослі відвідують театр.

На жаль, немає можливості долучити до культурних заходів дітей і їх батьків з віддалених держлісгоспів. Беруть участь лише представники облуправління, Чернігівського та Городнянського держлісгоспів.

Йосип РАЙЧИНЕЦЬ,
голова обкому профспілки
працівників лісового
та мисливського господарства

Петру ПОТРЕБНЯКУ – 50!

Ваш отчий край, Ваш рідний дім, Ваша робота за покликанням - це щедрі й вічнозелені ліси Корюківщини.

Звісно, і школярем-підлітком, і юнаком з атестатом зрілості в руках хлопець мріяв, щоб стати лісівником. І наполегливо, цілеспрямовано йшов до здійснення своїх юних намірів та сподівань. А навчання в Українській сільськогосподарській академії додавало Вам впевненості в своїх силах і зміцнювало крила мрії.

Молодий дипломований спеціаліст (у далекі тепер 80-і роки) і шлях свій трудовий розпочав у батьківській стороні - спочатку працював помічником лісничого Андроніківського лісництва, згодом став лісничим цього ж лісництва. А через деякий час, набравши у свою професійну "скриньку" достатньо вміння та досвіду, очолив Брецьке лісництво.

- Для мене Корюківські ліси - це моє життя, мої друзі, моя домівка, - щиро каже Петро Петрович, який з 1999 року очолює ДП "Корюківське лісове господарство". Доброзичливий і виважений у стосунках з людьми, чудовий спеціаліст, Ви створили хороший трудовий колектив. Ваше підприємство завжди "на плаву", які б суворі економічні віхоли не вирували на українській землі. Ви дорожите людьми, боретеся за кожного свого працівника, батьківське плече завжди підставляєте молоді і самовіддані в повсякденній роботі, а тому Вас і шанують, і люблять колеги та підлеглі.

У Вас, Петре Петровичу, незаперечний авторитет у великій родині лісівників Чернігівщини. Бо Ви - справжній майстер своєї справи і надійний товариш, порядна, сердечна людина.

Впродовж трудових років ви неодноразово нагороджувалися грамотами Чернігівської обласної та Корюківської районної адміністрацій, Держкомлісгоспу України. (Маєте й іменний годинник нашого Держкомлісгоспу). Ваша самовіддана високопрофесійна праця гідно цінується. Але головне - Ваше вірне служіння Чернігівським лісам і шана людська.

Дорогий Петре Петровичу! У Вас чудова сім'я, гарні сини Тарас і Богдан. Богдан пішов батьківською стежкою, навчається у столичному вузі, прагне стати лісівником, щоб продовжити родинну династію.

Наш шановний друже і колего!

Вітаємо Вас з 50-річчям і бажаємо міцного здоров'я, сімейного благополуччя, наповнених сонцем років, нових здобутків і трудових досягнень.

З повагою –
лісівники Чернігівщини

Редакція часопису "Ліси Чернігівщини" надсилає шановному Петру Петровичу найщиріші вітання й побажання.

Хай радість осяває Ваші будні і свята!

Хай світлом зориться доброта!

І щастя Вам великого - на довгі та щедрі літа!

Правила проведення конкурсів на кращі дитячі твір і малюнок за темою "Людина та Ліс"

Державне агентство лісових ресурсів України та Товариство лісівників України (за підтримки Міністерства освіти і науки, молоді та спорту) в рамках Акції "Майбутнє лісу у твоїх руках" в період з березня до вересня 2011 року проводять конкурси дитячого твору і малюнка за темою "Людина та Ліс"

Головною метою конкурсів є підвищення рівня усвідомлення школярами ролі та значення лісу в житті людини. А завданням:

- формування екологічної свідомості особистості;
- ознайомлення з лісівничими та екологічними проблемами регіону;
- розширення та поглиблення знань з основ лісництва;
- виявлення обдарованої та талановитої молоді і залучення її до співпраці з лісівничою громадськістю;
- активізація лісівничо-просвітницької діяльності.

До участі в конкурсах запрошуються учні 5-8 класів загальноосвітніх середніх навчальних закладів, розташованих на території діяльності державних лісогосподарських підприємств.

На конкурси подаються роботи, написані виключно на аркушах формату А-4.

Обсяг твору не повинен перевищувати 3-х сторінок. Роботи, написані на папері інших форматів, виконані на комп'ютері, значного більшого обсягу, в т.ч. за рахунок можливого художнього оформлення, не розглядатимуться.

Малюнки подаються форматом А-4. Виконані ж на папері іншого формату, не розглядатимуться.

На титульному аркуші потрібно вказати:

- назву твору (малюнка);
- прізвище, ім'я автора;
- вік;
- школу, клас;
- домашню адресу, телефон.

Учасники конкурсу виконують роботи в класі (або іншому, спеціально призначеному, приміщенні) у присутності (не менше 3\4 її складу) членів конкурсної комісії.

Всі учасники мають бути забезпечені однаковими умовами та можливостями для виконання робіт.

Час написання твору - до 3-х годин, малюнка - до 3-х годин.

Мова написання твору - українська або російська.

Керівництво конкурсом, підбиття підсумків та визначення переможців здійснюють оргкомітети (конкурсні комісії), склад яких затверджують:

- на першому етапі (рівень державних лісогосподарських підприємств) - керівники державних лісогосподарських підприємств і відповідних первинних організацій Товариства лісівників України;
- на регіональному етапі - керівники Комітету з лісового і мисливського господарства РМ АР Крим, обласних управлінь лісового та мисливського господарства;
- на загальногалузевому етапі - голова Державного агентства лісових ресурсів України.

До складу конкурсних комісій включаються:

- керівники та представники державних лісогосподарських підприємств;
- представники відділів освіти (за згодою);
- представник Товариства лісівників України (за згодою);
- представник профспілки працівників лісового господарства (за згодою);
- інших громадських організацій, які сприятимуть проведенню конкурсу (за згодою).

При оцінюванні твору, в першу чергу, враховуватиметься розуміння авторами значення лісів для збереження життя на планеті, вміння висловити це зрозуміло та з притаманною власною індивідуальністю. Твір може містити власні погляди на збереження та відтворення лісів, проблеми, пов'язані з лісами нашої країни, та можливі, на думку автора, шляхи їх вирішення.

Прийматимуться лише малюнки, виконані фарбами або олівцями, без застосування інших способів та матеріалів при виконанні художніх робіт. Враховуватиметься вміння викладення теми, художнє виконання, оригінальність ідеї.

Після проведення в регіоні головного заходу Акції - посадки дерев - учні 5-8 класів пишуть твори, а учні молодших - малюють малюнки на загальну тему "Людина та Ліс".

Роботи направляються до державних лісогосподарських підприємств за місцем розташування. Підсумки конкурсу підбиваються в три етапи:

1-й - **до 14 травня** - рівень державних лісогосподарських підприємств;

2-й - **до 31 травня** - на регіональному рівні;

3-й - **до 1 вересня** - на галузевому рівні.

На кожному рівні визначаються три переможці.

Роботи, які зайняли перше місце на рівні державних лісогосподарських підприємств (1-й етап), з поміткою "Конкурс на кращий твір" ("Конкурс дитячого малюнка") направляються на адресу Комітету лісового та мисливського господарства РМ АР Крим, обласних управлінь лісового та мисливського господарства і беруть участь у конкурсі на регіональному рівні.

Роботи, які зайняли перше місце серед переможців обласного рівня (2-й етап), направляються на адресу Державного агентства лісових ресурсів України і беруть участь у загальногалузевому (3-ому) етапі конкурсу.

Нагородження переможців кожного етапу організовується керівниками лісогосподарських підприємств, відповідних організацій Товариства лісівників України.

Переможці конкурсу відзначаються цінними подарунками вартістю в межах:

- на рівні державних лісогосподарських підприємств

І місце - до 1000 грн.
ІІ місце - до 700 грн.
ІІІ місце - до 500 грн.

- на регіональному рівні

І місце - до 1500 грн.
ІІ місце - до 1200 грн.
ІІІ місце - до 1000 грн.

- на галузевому рівні

І місце - до 5000 грн.
ІІ місце - до 4000 грн.
ІІІ місце - до 3000 грн.

На кожному рівні оргкомітети конкурсів мають право встановлювати додаткові заохочувальні нагороди.

Фінансування конкурсу та нагородження переможців грамотами і цінними подарунками здійснюється за рахунок коштів:

- державних лісогосподарських підприємств;
- Товариства лісівників України, його обласних і Кримської республіканської організацій.

ПРИГОРНУСЬ ДО СТРУНКОЇ СОСНИ...

Вирує місто: нескінченні потоки машин, гамір, шум. Поспішають, занурившись у власні проблеми, заклопотані люди. І так іноді запрагнеться вирватися з цього урбаністичного "полону" й помандрувати в край тиші та спокою. А що може бути кращим за спілкування з природою? Хочеться у соснові ліси, щоб побути наодинці з собою, пригорнутися до стрункої красуні, аби помріяти удвох. І чисте повітря вдихаєш на повні груди, і милуєшся чудовим краєвидом, і душа зцілюється...

Справді, ліс вабить до себе у будь-яку пору року. Намагаєшся побувати тут восени, коли він одягається у "золоті" шати. І в зимовій казці опинитися, а навесні - поспостерігати, як природа прокидається, послухати пташиний щебет.

Звичайно, влітку ліс особливо приваблює відвідувачів. Сонце, погожий день, замріяні дерева, галявина, всіяна квітами, друзі - що ще треба людині для гарного відпочинку? Та прикро, що не всі, хто відвідує ліс, дякують йому за це. Частенько після багатьох горе-відпочиваючих залишаються купи неприбраного сміття. Мені здається, що ліс відчуває таке недбале ставлення до себе ... і сумує.

А ще з дитинства кожен знає, що ліси - це легені нашої планети. Якщо ж ми забруднюємо зелені легені Землі, то вона буде хворіти. І чи ж ми, люди, будемо тоді здоровими й сильними? Замислитися б кожному про завтрашній день планети, про те, як ми дбаємо про природу, що нас оточує, про ліс, який висаджували для нас чиїсь турботливі руки. І самим би простягнути лісу свою руку друга.

Я люблю ліси, які прикрашають мою рідну Прилуччину. Звичайно, вони зовсім не схожі на великі й густі лісові масиви Щорсівщини чи Ріпкинщини. І сосни в них не такі високі, як на Новгород-Сіверщині. Але вони милі й дорогі мені, тому що я виросла тут.

Отож завжди з повагою ставилася до всіх людей, котрі трудяться в лісовій галузі. Якось почула чудовий вислів, що лісівник у своїх буднях - "архітектор лісу". Так, на відміну від свого колеги, що проектує міста і будинки, він створює найскладніші екологічні системи. Завдяки йому з'являються нові ліси - і для нас, і для майбутніх поколінь. Якщо архітектор - будівельник може спостерігати, як втілюється в життя його проект, ураховувати можливі помилки, то лісівник не має такої можливості. Адже задумана "жива споруда" може бути завершеною тільки через чотири-п`ять десятиліть...

І не лише лісівники, а й кожен з нас може допомогти лісові, може стати його другом. Хоча б почати з того, щоб неодмінно прибирати за собою сміття після пікника . Чи, побачивши некрасиві сліди чийогось перебування на природі, не обминати їх. І ще - дерева висаджувати. Не тільки під час акцій "Майбутнє лісу у твоїх руках". А - за велінням душі: біля свого будинку чи школи, у своєму загазованому міському дворі. Природа завжди віддячує добром. Бережімо її!

Ольга ПАВЛОЦЬКА,
учениця 11 класу Прилуцької ЗОШ І-ІІІ ст. №14

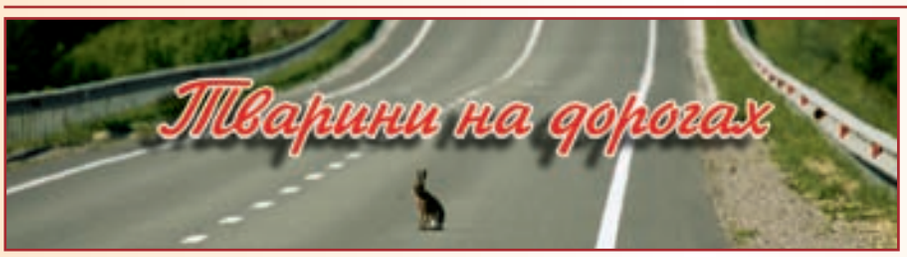

Будьте обережні!

Останнім часом на дорогах Чернігівщини все рідше встановлюють знаки "Обережно, тварини!". При низькій щільності диких тварин у них нема необхідності. Треба зазначити, що й ефективність їх дії в наших умовах практично нульова - авто мчать, незважаючи на виставлені знаки. Чомусь вважається, що коли немає загиблих тварин на дорозі, то відсутній і негативний вплив на них. Та автотраса чи залізниця - це не лише смертельна пастка, а й бар'єр, зменшення площі середовища існування тварин.

Тож настав час, коли потрібно порушувати питання про охорону тварин на шляхах. Для деяких ділянок доріг доцільно встановлювати обмеженість швидкості в певний період року чи час доби (на час гону лося, козулі чи просто в нічну пору).

Олександр ТИЩЕНКО,
студент Київського Національного університету біоресурсів і природокористування

Вітали берегинь лісу

Напередодні 8 Березня відбулося вшановували кращих працівниць лісового господарства Чернігівщини. Завесніла актова зала Державного навчально-методичного центру профспілок від жіночих усмішок, дружніх розмов, гарного настрою присутніх.

Від усієї чоловічої половини галузі привітав чарівних колег зі святом її величності Жінки начальник обласного управління лісового та мисливського господарства Валерій Лозицький.

Багатьом сумлінним трудівницям Валерій Григорович вручив Почесні грамоти та подяки: і від Державного агентства лісових ресурсів України, і від губернатора Володимира Хоменка, і від голови обласної ради Анатолія Мельника, і від обласного управління лісового та мисливського господарства.

У трудовому колективі лісівників області жіночий гурт немаленький - 600 працівниць. Насамперед, слід назвати Добрянський, Н.- Сіверський, Ніжинський, Корюківський та Городнянський держлісгоспи, де досить помітні жіночі виробничі сторінки.

Скажімо, Олександру Дудко, директора ДП "Семенівське лісове господарство" (одного з кращих підприємств галузі), називають господинею тамтешніх лісів. Вона переконана, щоб працювати у лісі, треба бути відданій йому і любити природу всім єством.

А Горбачівське лісництво (ДП "Остерське лісове господарство"), яке розташоване на столичній трасі, вважається візитівкою Чернігівщини. Його очолює "майстер краси" (ошатною садибою господарства будь-якої пори року милуються гості) - досвідчена і доброзичлива Валентина Горбач, що в молоді роки прибула з Костромської області сюди на роботу і пустила тут глибоке коріння.

Ще з дитинства прикипіла серцем до лісу Ганна Слобідська, яка впродовж багатьох років гідно несе свою нелегку ношу - лісничого Новояриловицького лісництва, що в ДП "Добрянське лісове господарство".

Дружина лісничого Алла Постернак - майстер розсадника Берестовецького лісництва (ДП "Борзнянське лісове господарство"). Вона вирощує декоративно-посадковий матеріал.

Поважають у Корюківському держлісгоспі Людмилу Ступаченко, провідного спеціаліста лісового господарства. Любить гомін молодих лісів Валентина Полуектова, оператор шишкосушарки Городнянського лісництва (ДП "Городнянське лісове господарство"). Дякують за смачні обіди своєму кухарю Валентині Галай працівники Семенівського держлісгоспу.

Чернігівські лісівники можуть похвалитися цілим сузір'ям сумлінних робітниць цехів переробки деревини, жінками, які працюють майстрами лісу, бухгалтерами та економістами й інженерами. Такими, як верстатниці цеху переробки деревини Валентина Устименко і Валентина Коробко (ДП "Холминське лісове господарство") та Юлія Ковтун (ДП "Корюківське лісове господарство"), Ніна Лобода і Ніна Шульга з Мринського паркетного цеху (ДП "Ніжинське лісове господарство"), Світлана Чмир (ДП "Новгород-Сіверське лісове господарство"). А також головним бухгалтером Тамарою Носенок з ДП "Прилуцьке лісове господарство" та заступником головного бухгалтера ДП "Городнянське лісове господарство" Вірою Тимко, провідним бухгалтером ДП "Прилуцьке лісове господарство" Ніною Карпенко і бухгалтером І-ї категорії ДП "Чернігівське лісове господарство" Людмилою Василюк.

Стільки вдячних слів і улюблених пісень почули того дня жінки на святковому "вогнику" - за сумлінну працю, за такі потрібні в нинішній складний час розуміння і підтримку, за свій оптимізм, з яким навіть у хурделицю чи дощову погоду чоловікам стає тепліше на серці, за своє добротворення на землі.

Микола ТИЩЕНКО
Фото **автора**

Щойно видано

“Времена не выбирают...”

У члена редколегії часопису "Ліси Чернігівщини" Михайла Волка, інженера з охорони і захисту лісу Семенівського держлісгоспу, сталася в житті гарна подія - у світ вийшла його перша творча робота: фотоальбом “Времена не выбирают”.

Всі знімки об'єднані спільною ідеєю: людина, час і місце на землі, де вона - часточка природи - живе.

Перегортаєш сторінки, вдивляєшся в героїв знімків, замислюєшся над поетичними рядками авторів, що мандрують до нас з різних епох, - і немов розмовляєш з багатьма хорошими людьми, які світлом своїх душ зігрівають твоє стомлене суєтою серце.

Лесники. Село Блешня. 2009 г.

Фотохудожнику вдається вихопити з плину буденності неповторну мить буття, підмітити і вповймати "пір'їну" невловимого птаха часу, в якому простеляються наші життєві шляхи...

Михайло Волк по-синівськи вклонився отчому краю - чудовому лісовому куточку північного Полісся України.

“Цветы моего сада”. 2008 г.

Спів серця

Читачі кажуть: вірші Олега Воловика - то спів серця. Справді, здається, часточку його він залишає в кожному своєму творі. А любов до художнього слова увібрав ще з молоком матері. Змалку проявляв якусь особливу, йому притаманну, спостережливість. Замріяним ходив околицями рідного села Забарівка, що на Корюківщині. Приглядався до всього навколишнього, а особливо до людей. Осмислював явища, події, факти. Все це викладав на папері. Вимогливий до себе, наполегливий в оволодінні знаннями, він самотужки розвивав свої літературні задатки.

Кожне його слово вистраждане, виношене, висвітлене, йде від душі. Закохано пише він про почуття патріотизму до рідного поліського краю, спрацьовує його уява в тих віршах, де висловлюється любов до землі-годувальниці, до чудових придеснянських, придніпровських та надснов'янських краєвидів, до чарівної оточуючої природи.

ЖУРАВЛІ

Знов поріднились
березень із квітнем.
І я іду із ними по шляхах.
Журавлики, милуюся,
привітні
Над Прип'яттю зависли
по краях!
Сніжинки плинуть
в атласнім просторі -
Курли-курли - притомлені
з ночей.
І наді мною
у високім морі
Ховається пташиння
із очей.
І ще табун не сів
у межах рік.
Дивлюся на цей світ -
й не надивлюсь.
Погляну я на маму
з-під повік.
І на долоні мовчазно
схилюсь.
Берізонькі-берези
пробудились
І пригубились кронами
до дуба-
Струмки дзвінкі
у поводді умились,
Вступаючи із Прип'яттю
до шлюбу.
З тобою ми, блукаючи
у лісі,
З отих беріз пили
солодкий сік,
І ластів'я гніздо майстрило
в стрісі,
І хліб підвівся
з батьківських засік...

У КЛЕНОВИХ ЛІСАХ

У кленових лісах на Поліссі
Золотою косинкою - осінь,
Я дивлюся: село на узліссі
Злилося із свіжою просинню.

Поетична вітальня

Перелякане зливами небо
В отави навіяло паморозь.
Нам щедріших гостинців не треба -
Стоїть літо теплеє в пам'яті.

Воно вернеться з далей крилатих...
Все покриється білою хусткою.
Стигла осінь прийде до хати.
Щедрішої хати немає, як матір.

ВІРНІСТЬ

Мої поля
серед лісів.
Щебече іволга
в росі.
Іду з тобою,
щедра днино,
Поміж вусатих
колосків,
Перепелиних голосів,
Що в небо сходять
мелодійно.
Сунична, сонячна
земля
Мене тут поїть
ароматами,
Мені стежинку
простеля
До хутірця
з сільськими хатами.
Лісний поліський дивосвіт -
Тут квітів, трав
мій давній рід.
Тут долю стрів
я на стезі
У нерозплетеній косі.

З одного дерева можна виготовити мільйон сірників. А один сірник може знищити мільйон дерев.

- **Не паліть багаття поблизу дерев.**
- **Не кидайте недопалки.**
- **Не залишайте непогашеними багаття.**
- **Побачивши загорання, відразу телефонуйте — 101!**

Лісова пожежа. Рятувальники МНС на тренувальному навчанні, що проходило на базі ДП « Ніжинське лісове господарство»